

2019.gada 27. jūnijā
Informācija medijiem

Pētījums: Latvijā katrs trešais skolēns cieš no emocionālās vai fiziskās vardarbības

Vairāk nekā trešdaļa jeb 37% skolēnu apgalvo, ka pēdējo sešu mēnešu laikā ir cietuši no emocionālās vai fiziskās vardarbības jeb mobinga klātienē. Turklāt dažāda veida pāridarījumus jaunieši piedzīvo ne tikai no klases biedriem un citiem skolēniem, bet arī no skolotājiem un pat vecākiem, liecina sociālās kustības #Neklusē un *Edurio* veiktais pētījums¹ par mobingu Latvijas jauniešu vidū. Kopumā katrs trešais skolēns cieš no mobinga klātienē, savukārt katrs ceturtais – digitālajā vidē.

Visvairāk no mobinga Latvijā cieš tieši mazāko klašu jeb sākumskolas skolēni. Vairāk nekā puse jeb 51% atzīst, ka pēdējo sešu mēnešu laikā ir cietuši no mobinga jeb emocionālās vai fiziskās vardarbības. Lai arī vidusskolā situācija ir mazliet labāka, tomēr arī teju trešdaļa (28%) 10.-12.klašu skolēnu atzīst, ka ir saskārušies ar mobingu.

Jaunieši atzīst, ka biežākais apsmiešanas iemesls ir dažādība raksturā (44%) vai ārienē (31%), un bieži vien mobings izpaužas kā ignorēšana un atgrūšana, nevis tieša apsmiešana vai fiziska vardarbība.

Marika Andžāne, sociālās kustības #Neklusē līdzautore uzsver: *“Mobings jeb emocionāla vai fiziska vardarbība skolēnu vidū ir pastāvējusi vienmēr, taču par tā sekām līdz šim pie mums runāts maz. Pirms četriem gadiem veiktajā Ekonomiskās attīstības un sadarbības organizācijas Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas pētījuma OECD ietvaros konstatēts, ka Latvijas izglītības iestādēs ir otrs sliktākais rezultāts attiecībā uz vienaudžu fizisko un emocionālo vardarbību. Ar to vairākas reizes mēnesī saskaras 30,6% no 15 gadus veciem skolēniem. Arī tikko kā veiktas sociālās kustības #Neklusē pētījums atklāj – situācija nav uzlabojusies. Tāpēc ir jāmeklē efektīvi risinājumi šai epidēmijas mēroga problēmai, iesaistoties mums visiem – skolēniem, skolotājiem, vecākiem un ikvienam. Mūsu kampaņa ir aicinājums neklusēt un kopīgi meklēt risinājumus!”*

Palīdzību meklē vien retais

Situācijās, kad jaunieši saskaras ar pāridarījumu, pēc palīdzības vēršas vien katrs trešais apceltais. Visbiežāk skolēni vēlētos saņemt atbalstu no vecākiem (55%), kam seko skolotājs vai sociālais pedagogs kā atbalsta persona (31%). Tai pat laika skolēni min, ka nevēlas vecākus apgrūtināt un satraukt ar savām problēmām, kā arī nevēlas pievērst sev papildu uzmanību. Turklāt jauniešu vidū valda pārliecība, ka ar savām problēmām viņiem jātiek galā pašiem.

Nereti apcelšanas brīdī skolēni jūtas vientuļi un nesaprasti, tāpēc izvēlas norobežoties, lietojot sociālos tīklus, kontaktējoties ar ārpusskolas draugiem vai nepievēršot sev lieku uzmanību.

Risinājums – lielāka skolu iesaiste un anonīms rīks palīdzības saņemšanai

¹ Pētījumā kopumā piedalījās 2066 1. – 12. klases skolēni no deviņām Rīgas skolām.

Kā risinājumu skolēni saredz lielāku skolotāju un skolas vadības iesaisti, piemēram, izstrādājot jaunu mācību priekšmetu, kurā skolēniem būtu iespēja diskutēt par sev aktuālām tēmām. Tāpat skolēni norāda, ka skolas iniciēti kolektīva saliedēšanās pasākumi samazinātu mobinga risku skolēnu vidū. Aptaujātie arī uzsver, ka mobinga upuriem trūkst pašpārliecinātības un drosmes sevi aizstāvēt, tāpēc risinājums būtu sociālā pedagoga vai psihoterapeita konsultācijas. Tāpat pētījums atklāj, ka daļa skolēnu ir zaudējuši ticību, ka kaut kas mobinga kontekstā varētu mainīties, tāpēc skaļi par to nerunā. Taču novērtētu, ja tiktu izstrādāts rīks, kas ļautu viņiem saņemt morālu atbalstu, saglabājot anonimitāti.

"Mūsu mērķis, izveidojot sociālo kustību #Neklusē, ir ne tikai aizsākt plašāku diskusiju publiskajā telpā par mobingu, bet arī piedāvāt konkrētu un mūsdienīgu risinājumu – mobilo lietotni, kas ļautu skolēniem saņemt nepieciešamo palīdzību, bez bažām tikt nosodītam. Šobrīd paredzēts, ka lietotne būs pieejama līdz ar jaunā mācību gada sākumu," stāsta Marika Andžāne.

Pusaudžu resursu centra vadītājs un Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas atkarību profilakses speciālists Nils Sakss Konstantinovs uzsver: *"Mobings bieži norisinās ne tikai klasē, bet arī internetā un ārpus skolas – tādēļ skolotāji ne vienmēr varēs to laikus pamanīt. Taču pārmaiņas savā bērnā visātrāk būs redzamas vecākiem. Ja bērns mājās kļuvis noslēgts, nerunīgs, izrāda pēkšņu nevēlēšanos iet uz skolu, palicis raudulīgs vai tieši pretēji – agresīvs, tās varētu būt pazīmes, ka radušās nopietnas grūtības. Labākais, ko tādā gadījumā iespējams darīt – iedrošināt savu bērnu vai pusaudzi runāt. Aplieciniet, ka jebkurai situācijai varēs atrast izeju, ka jūs viņu nesodīsiet, ka visi lēmumi tiks pieņemti un izrunāti kopā ar viņu. Tāpat laba doma ir pārliecināties, ka pusaudzim ir pieejami kontakti un interneta adreses, kur konfidenciali vērsties pēc atbalsta, ja tāds izrādīsies nepieciešams."*

Pirmā #Neklusē diskusija notiks sarunu festivālā "Lampa"

Lai aktualizētu mobinga problēmu Latvijā, jau šonedēļ sarunu festivālā "Lampa" notiks pirmā diskusija par šo tēmu, kurā piedalīsies – Pusaudžu resursu centra vadītājs un Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas atkarību profilakses speciālists Nils Sakss Konstantinovs, kas stāstīs par savu pieredzi ar bērniem un jauniešiem, kas cieš no mobinga, kā to atpazīt un kādas ir tā sekas, sociālās kustības #Neklusē līdzdibinātāja Marika Andžāne, kas dalīsies ar pētījuma rezultātiem, RīgaTV24 ētera personība Lelde Ceriņa, kas runās par savu pieredzi un skolas laikā piedzīvoto apsmiešanu, kā arī radio *pieci.lv* ētera personība Linda Samsonova, kas stāstīs par to, kāpēc skolas laikā pati apsmējusi citus skolēnus.

Par kustību "Neklusē"

Kustība #Neklusē ir sociālais projekts, kura mērķis ir:

- samazināt mobinga jeb emocionālās un fiziskās vardarbības līmeni Latvijā;
- palīdzēt skolēniem neklusēt un ziņot par pāridarījumu, saņemt palīdzību caur mobilo lietotni no sociālā pedagoga, uzticības tālruņa vai policijas.
- izglītēt skolēnus, vecākus un skolotājus, rīkojot apmācības skolās un apzinātības kampaņu sociālajos tīklos un medijos.

Biedrības līdzautoros Marika Andžāne, Laura Noor un Julia Kurganovich tic, ka, iesaistoties visiem kopā, varam radīt laimīgāku dzīvi bērniem Latvijā.

#Neklusē projekts tiek īstenots sadarbībā ar:

Veselības Ministriju, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Bērnu un pusaudžu uzticības tālruni, Valsts policiju, Pusaudžu resursu centru, organizāciju *Global Shapers Riga Hub*, atgriezeniskās saites platformu *EduRio*, programmatūru izstrādes uzņēmumu *MAKIT*, elektronisko skolvadības sistēmu *E-klase*, komunikācijas aģentūru *Fox Consulting*, valdības attiecību uzņēmumu *VA government*, radošo aģentūru *Grizzly Riga*, advokātu biroju *SORAINEN*, izglītības uzņēmumu *Lielvārds*, portālu *mammamuntetiem.lv*, *Poligrāfijas aģentūru*, sociālo fondu *Otzi*.

Plašāk par projektu sociālajos tīklos: [facebook](#), [instagram](#), [youtube](#)

Papildu informācijai:

Marika Andžāne
#Neklusē līdzdibinātāja
marika@nekluse.lv
+371 26152027
www.nekluse.lv